

sosialurinn

»Eftir boðum færarans«

Frásögn um tann tiltikna tilburðin, tá SS-obersturin — eysturrikarin Otto Skorzeny, sum doyði mánadagin í hinari vikuni, fekk ítalska einræðisharran Benito Mussolini leysan, meðan hesin sat fangi uppi á tí fleiri túsund metra hoga fjallinum, Gran Sasso d'Italia

FYRRI PARTUR

Skrivað hefur Hans Thomsen

Mussolini verður avsettur

Kriggið gekk nú á fjórða ári. bardagin í Norður-Afrika var av og teir sameindu høvdu tikið Italianarar í hundrættusundatali til fanga. Mussolini ivaðist ikki í, at Italia nú stóð fyrri tærni, og at Eisenhower skjótt fór at halda yvir um sundið.

Ítalski færarin — il Duce — var sjúkur og vónsvikin. Og bangin. Fólkið, hann ráddi yvir, var einki kriggsfólk — og hetta skal sigast sum rós um ítalska fólkið, at tað vildi heldur liva í sátt og semju við grannarnar enn bera vápn á teir. Stór verkföll høvdu verið í stóru idnaðarbýunum Milano og Torino, har teir svongu arbeiðsmenninir høvdu gingið kravgongur og kravt »breyð, frið og frælsi«.

Mussolini hevði í fleiri mánaðar bønad og biðið Hitler um at binda frið við russar, so tann veldugi týski herurin á eysturvígellinum kundi verða tikin heim aftur at standa ímóti tí støðugt vaksandi eingilskt-amerikansku hótanini, tí hann væntaði hvønn dag, at teir fóru at koma yvir um Ermasund. Og týski færarin helt eisini, at nú var stundin komin at fara at hitta henda skinkluta lagsmannin og seta eitt sindur av krúti í hann aftur. Hesin fudnurn varð so hildin í Salzburg tann 7. apríl 1943, og hóast Il Duce hevði sett í seg at siga sum var, mátti hann — sum ikki einaferð — hokna undir orðafloymi færarans.

Hvussu hesin fundur fór, vita vit úr dagbókini hjá týska propagandaráðharranum, Joseph Göbbels:

»Við at spennan seg út av øllum alvi, eydnaðist tað færaranum at sissa Mussolini aftur . . . Sjáldan havi eg sæð nakran mann — sum Il Duce — sitið so hamskiptan . . . Tá hann kom út úr tokinum, helt færarin hann siggja so skirvisligan og gamlan út, men tá hann fór frá okkum aftur — aftan á fyra daga samveru — var hann hin sami aftur og fúsar at leypa á sjógvinn fyrri færaran, um so skuldi verið.«

Men veruleikin var nakað øðrvísi, tí Mussolini var als ikki skikkaður til at standa ímóti teimum hendingum, sum nú so bráðdliga komu sum óløg inn á hann. Aftan á at teir sameindu í øllum góðum høvdu tikið Tunis í mai mánaða, gjørdu teir landgongu á Sicilia tann 10. júlí. Italianarum dámdu litið at skula stríðast í sinum egna landi, og skjótt komu boð til høvuðs-miðstöð færarans um, at ítalski herurin »var um at syndrast sundur« sum hann málbær seg á einum fundi í OKW (Oberkommando der Wehrmacht).

»Einans óhoyrdur harðskapur (segði Hitler á einum fundi, hann hevði við generalar sínar tann 17. júlí) av sama slag sum Stalin nýtti í 1941 og Fransar í 1917, kann bjarga okkum burtur úr hesari støðuni. Í Italia átti ein dómstólur ella kriggsrættur at verið settur, so vit sluppu frá fólki, vit ikki leggjia í at hava.«

Færarin

boðsendir Mussolini

So sendi hann aftur boð eftir

Av øllum teimum løgnum stavnum, týski færarin ADOLF HITLER, hevði í tænastu síni, man Otto Skorzeny, sum mánadagin í hini vikuni doyði í Madrid 76 ára gamal, vera uppi í teimum løgnastu ella ið hvussu er gátuførastu. Tá hann varð tikin eftir kriggið og kom fyrri rættin í Nürnberg, vistu dómarnir (teir vóru fyra: ein amerikanari, ein bret, ein fransmaður og ein russi) ikki hvat teir skuldu gera við hann, tí hesin maður hevði einki fólk dripið og ongur jødar týnt, sum so mangir av starvsfeløgum hansara annars høvdu gjørt seg sekar í. Hann var eisini púra frifunnin, hóast hann mangan hevði lumpað teir sameindu so eiggiliga, at teir eingi livandi ráð vistu sær. Lívssögn hjá SS-oberstinum Otto Skorzeny er nógu meira spennandi enn nokur krimisøga, og týski færarin hevði eina sanna turkatrúgv til henda mann, sum ferð eftir ferð setti sær færi fyrri at loysa uppgávur, sum tóktust óloysiligar og sum eingin annar hættaði sær undir. Her kemur søgan um eitt bragdið, hann gjørdi: Tá Mussolini varð frákoyrdur í 1943 og sat sum fangi á einum hotelli uppi á einum fleiri túsund metra høgum fjalli, væl vardur av albrynjaðum hermonnum, lendi Otto Skorzeny við nokrum fáum SS-monnum í einum lítlum flogfari uppi á fjallatoppinum og fekk Mussolini leysan aftur, meðan teir sameindu stóðu byttir og gánaðu.

Mussolini um at koma at tosa við seg um viðurskiptini. Hesin fundur var tann 19. júlí í Feltre í Norður-Italia. Hetta var annars trettandi fundur millum hesar báðar einræðisharrarnar, og var ógvuliga líkur teimum, sum frammanundan høvdu verið. Hitler tosaði alla tíðina, meðan Mussolini sat og lurtaði — triggjar tímar aðrenn teir fóru at fáa sær morgunmat, og tveir aftaná. Tann fanatiski týski færarin royndi alt tað hann kundi at fáa liv aftur í sín skinkluta og sjúka felagsmann: Teir skuldu og máttu báðir standa øksl við

øksl í bardaganum á øllum frontum. Henda uppgáva var so stór, at hon ikki kundi latast einum øðrum ættarliði, tí søgan kravdi hetta av teimum. Og væl bar til at hava bæði Sicilia og Italia fast í teirra hondum, men so máttu Italianarar vilja berjast. Hann skuldi senda teimum nýggjar týskar herdeildir at hjálpa teimum. Eisini høvdu teir nú uppfunnid ein nýggjan kavbát, sum fór at geva eingilsk-manninum hansara »Stalingrad«.

Men hóast alt reypid av Hitleri — sigur tolkur hansara, Schmidt doktari — var lagið einki serligt. Mussolini var so niðurfyrirkominn, at hann ikki orkaði longur at lurta eftri orðafloymi vinmannsins og noyddist til endans at biðja Schmidt doktara um at læna sær, tað hesin hevði skrivað upp. Heldur ikki bötti tað um lagið á Il Duce, tá teir mitt undir fundinum fingi boð um, at teir sameindu høvdu gjørt stórloftalop á Rom á miðjum degi.

Nei, Benito Mussolini var nógv eldur og troyttur, hóast hann ikki var farin um tvey trýssinstjúgu enn — hesin maðurin, sum nú í tjúgu ár hevði hóreiggjað sær á europeiska leikpallinum, orkaði ikki longur. Og tá hann kom suður til Rom, stóð nógv verri til, enn hann hevði trúð, tí har var ein stór samansverjing ímóti honum

6. júní gjørdist tað, sum leingi hevði riðið Hitler og generalum hansara sum marran, veruleiki og bretsk-amerikanska landgongan í Normandinum varð sett í verk. Tíðliga á morgni lógu skip í túsundatali uttan fyrri norðurfronsku strondina

Ritstjóri:
Hans Thomsen

